

Lausunto

13.01.2020

Asia: VN/7184/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyen taloudelliseen toimintaan myönnetyn tuen yleisistä edellytyksistä annettuun lakiin liittyvän säädöksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

EK:n lausunto HE laeiksi yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain (293/2017) ja taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä annetun lain muutoksista

Esityksen tavoitteena on luoda julkisrahoitteisten yritystukien seurantaan ja raportointiin yksi kansallinen kattava asiakastietojärjestelmä. Jatkossa valtion viranomaiset ja tukea myöntävät yhteisöt ja säätiöt tallettaisivat tiedot myöntämistään valtiontuista TEM:n omistamaan ja KEHA-keskuksen ylläpitämään yrityspalveluiden asiakastietojärjestelmään (tietovarantoon). Vastaavasti TEM raportoi keskistetyksi vaadittavat tiedot yritystuista EU komissiolle, ei jokainen viranomaisen erikseen. Ainoastaan maa- ja metsätalouden alkutuotanto ja kalatalouden tuet jäisivät järjestelmän ulkopuolelle. Esitys perustuu yritystukien yhteistä tietovarantoa valmistelleen työryhmän raporttiin 31.10.2019, jonka valmistelussa EK oli mukana pysyvänä asiantuntijana.

Yrityksen hallinnollinen taakka kevenee

EK kannattaa esitystä ja pitää sitä perusteltuna. Tällä hetkellä julkishallinnon myöntämistä yritystuista ei ole Suomessa yhteistä kattavaa rekisteriä. Tämä vaikeuttaa olennaisesti yritystukien kokonaisuuden kansallista ohjausta, yritystukien vaikuttavuuden seurantaan ja sitä kautta yritystukikokonaisuuden pitkäjänteistä kehittämistä. Samalla esitys yhdestä yhteisestä järjestelmästä edistää julkisen palvelutuotannon digitalisointia ja reaaliaikaisuutta, sekä valtion tukien läpinäkyvyyttä. Kun tieto yrityksille myönnettyistä tuista on yhdessä paikassa, raportointi komissiolle, mutta myös reaaliaikainen yritysten tilannekuvan ja valtiontukien vaikuttavuuden arviointi helpottuu.

Yhteisen yritystukien tietojärjestelmän puuttuminen on ollut ongelmallista myös tukea saaneille yrityksille ja lisäänyt yrityksen hallinnollista taakkaa. Usein viranomaisen on joutunut viime kädessä tarkistamaan esimerkiksi de minimis -tuen kumulaation tilanteen tuen hakijailta, yritykseltä itseltään. Uuden tietojärjestelmän kautta tieto myönnettyistä yritystuista ja tukimuodoista on viranomaisen tavoitettavissa reaali-aikaisesti yhdestä järjestelmästä. Tämä tukee tietohallintalain (284/2018) edellytyksiä siitä, että tietoja kysytään asiakkaalta vain kerran. Myös de minimis -tukien kumuloitumisen seuranta helpottuu ja yritysten oikeusvarmuus paranee. Samalla myös viranomaisten omaa työaika säästynee yrityksille myönnettyjen tukien tarkastamiselta nykyistä enemmän yritysten tarvitsemaan palveluun.

Yritysten tietosuojakysymykset huomioon

Esityksen mukaisesti eri viranomaistahot toimisivat oman hallinnonalansa tallennetun tiedon rekisterinpitäjinä, sekä päättäisivät tietojen jakamisesta ja julkaisemisesta TEM:n ylläpitämän asiakastietojärjestelmän kautta. Osa tiedoista olisi julkisia, osa salassa pidettäviä tietoja. Saajakoh- taiset tuet olisivat jatkossa nähtävillä perustettavassa julkisessa hakupalvelussa. Vastaavasti salassa pidettävät tiedot yrityksille myönnettyistä tuista ja tukimääristä olisivat pelkästään tukiviranomaisen käytettävissä, siten kuin niiden tiedonsaantioikeudesta säädetään. EK haluaa varmistaa, että uusi järjestelmä ei mahdollista tiedon väärinkäyttöä, ja EU-tietosuoja-asetuksen edellytyksiä noudatetaan. Yritystietojen katsomisesta tulee jäädä merkintä järjestelmään.

Esityksen tavoitteena on edistää julkisten yritystukien kokonaisseurantaa, mutta kattaa tässä vaiheessa vain valtionhallinnon tukea myöntävät tahot. EK huomauttaa, että myös seudulliset kuntayhtiöt sekä kunnat myöntävät lisääntyvässä määrin julkista tukea, ml. de minimis -yritystuki. Tältä osin kumulaatioseuranta jää edelleen viime kädessä yrityksen itse raportoitavaksi. Tämän lisäksi mm. maataloustukiin sisältyvä yrityksille suunnattu investointituki tai Leader-ohjelman tuki jää järjestelmän ulkopuolelle. Olisi tarkoituksenmukaista, että järjestelmä kattaisi mahdollisimman laajasti kaikki yrityksille myönnettävät julkiset tuet.

EK edellyttää myös, että uuden asiakastietojärjestelmän on toimittava aukottomasti, eikä tukea saavan yrityksen kannalta haitallisia katkoksia tietovarannon käyttöön otossa saa syntyä.

Hakala Jouni
Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Ervasti Outi
Elinkeinoelämän keskusliitto EK - Yrittäjyys ja elinkeinopolitiikka /
yrittäjyysryhmä